

גיליון מס' 417 פרשת יתרו
תשפ"א שנה תשיעית

לזכות ולברכה
ראובן בן זהבה
נעמי ברכה בת נאוה ליאורה
שיזכו לרפ"ש בתושח"י

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך (כ, י)
יש להבין מה ראתה התורה דוקא בדבר זה מתוך כל עשרת הדברות, להאריך כל כך ולפרט מי ומי אסור במלאכה בשבת?
ויש לומר, כי בכל אחד מהם יש סבה מיחדת שבלעדיה היה מקום לפטר.
בנך ובתך - הבנים הקטנים, שהיה מקום לומר שמתרים במלאכה בשבת, ולכן פרטה תורה שאם עושה על דעת אביו הוא אסור מדאורייתא (שער הציון סימן של"ד, נ"ד).
עבדך ואמתך - היה מקום לומר שמותרים במלאכה, ואדרבה, על האדון לתת להם לעבד, כי הלא גוי ששבת חייב מיתה (סנהדרין נ"ז ב'), לזה אמרו שאין לעשות בהם מלאכה.
ובהמתך - לחדש לנו דין שביטת בהמתו, ובפרטי הדינים בשלחן ערוך סימן ש"ה.
וגרך אשר בשעריך - הינו גר צדק (יבמות מ"ח ב') והיה מקום לומר שמתר בעשית מלאכה בשבת, כי יש סברא 'שלא יאמרו באנו מקדשה חמורה לקדשה קלה' (שמצינו ברמב"ם פ"ה מממרים שמסברא זו חייב הגר לכבד את אביו הגוי), והרי כשהיה גוי היה אסור לשבת ממלאכה, כי גוי ששבת חייב מיתה, ואיך עכשיו יורש בקדשה ומתר לו לשבות, ולזה כתבה התורה בפרוש שגם הוא אסור במלאכה.
פעם השתתף רבנו בשמחה יחד עם רעו ושותפו לחבור הספר 'שונה הלכות' הגאון רבי אלעזר צדוק טורצין זצ"ל. על השולחן עמד בקבוק משקה שהיה סגור בפקק, ורבי אלעזר צדוק נסה לפתח את הבקבוק, אך לא הצליח.
נטל רבנו לידיו את המקשה, ובקש שיביאו לו כלי כבד כמו פטיש. הביאו לו, ודפק קלות על הפקק והנה מיד בקלות סובבו את הפקק והוא נפתח.
התפלא הגרא"צ על 'המופת' נענה לו רבנו: זוהי הלכה מפרשת בשלחן ערוך בהלכות שבת... בסימן שי"ד ס"ד: ברזא הלכה מפרשת בשלחן ערוך בהלכות שבת... בסימן שי"ד ס"ד: ברזא שבחבית ואין אדם יכול להוציאה, מתר לקח ברזא אחרת ולהכות באותה ברזא לצורך לשותות יין בשבת. הרי מפרש, שאם מכים על הברז/הפקק, מיד אפשר להוציאה.
(שבענו מטוביך)

יפה מראה

פָּבַד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּן יְמֵיךָ (כ' ב')
נביא עובדה קצרה 'על קצה המזלג' אודות הכיבוד אב הנפלא של רבינו כלפי אביו זי"ע:
בשנותיו האחרונות של רבינו מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע, היה רבינו שליט"א מקפיד מידי בוקר לצעוד אחרי תפילת ותיקין לעבר ביתו של אביו מרן זצ"ל.
הסטיפלר זצ"ל, שבאותם שנים כבר לא היה בכוחו לצאת לבית הכנסת לתפילה בציבור, התפלל בביתו, ורבינו שליט"א היה מגיע כל בוקר כדי לדרוש בשלמו, ולסייע לו בקיפול התפילין, כשגמר להתפלל.
למרן זצ"ל היו די משמשים, ולא היה צריך עזרה בדיוק מבנו שליט"א... אבל הבן - רבינו החזיק במצות כיבוד אב, ולא עלה על דעתו לבקש מאחר שיעשה את הפעולה הקצרה הזו. הוא לא ויתר על זה אף יום.

את המדרגות הללו עלה רבינו מרן זצ"ל בוקר לקיים מצות כיבוד אב: רבינו עולה ברחוב רשב"ם 10 (לצידו רבי משה כהן, שכן לבנין) (© כל הזכויות שמורות).

ברכת יישר כח גדול
לכל שולחי התמונות המיוחדות

לזכות התורם
לברכה והצלחה וסייעתא דשמיא

לזכות ולרפואת
סבי ר' יוסף יעקב בן בלומה
לרפואה שלמה
ולבריאות איתנה

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

מעניני הפרשה

מדבר שקר תרחק

סיפר רבינו פעם גנבו מהחזו"א שעון זהב, [שקיבלו מאחד] ומאד חרה לו שניצלו את העובדה שנותן לאנשים להכנס לביתו וביתו הפקר. ביקש שיבדקו לראות מי לקח השעון. ואמר החזו"א שסוף הגנב לא יהיה טוב, ואח"כ מצאו את הגנב הרוג.

סח רבינו, בשם המגיד מדובנא משל לאחד שקנה הרבה שקים של תבואה מגוי ורצה לגנוב את הגוי, מה עשה אמר לגוי אני לא יודע כמה שקי תבואה אתה נותן לי, כנגד כל שק שתרים אני אתן לך מטבע ביד ואח"כ נספור כל המטבעות אבל! תדע שאני סומך עליך ואיני יודע מנין המטבעות, והגוי הסכים והיהודי שלשל לידו כנגד כל שק, מטבע, שהגוי ראה מטבע לא שלו ביד שלו, כמובן גנב כמה מטבעות לעצמו, והיהודישם לב שהוא גונב אבל לא אמר מילה, וכך הרויח הרבה כסף... זה נקרא לגנוב מצוות-מסביר המגיד מדובנא, שגונבים מצוות בלי שישימו לב. שאדם גונב מצוות מהיצר הרע שלו ובלי שישיים לב חוטף עוד מצוה ועוד מצוה.

כבד את אביך ואת אמך

כשבאים לפני רבינו עם נער בר מצוה, ורוצה לקבל על עצמו קבלה, אומר: שיקבל על עצמו דבר אחד שלא יעבור עליו, והציע כיבוד מצות כיבוד 'אב ואם'. על פי הירושלמי קידושין כב ב' אמר רבי יוסי בי רבי בון מי שייחד לו מצוה ולא עבר עליה מימיו מה אית לך אמר רבי מר עוקבן כגון כיבוד אב ואם. שזה אפשר לקיים כל הזמן, ואמר רבינו שע"י זה יקיים נמי שאר המצוות, ושאלו לרבינו למה? ואמר שהתכוין לומר באם יש אבא טוב שילמדו קיום כל המצוות.

כיבוד אב ואם מהדברים שנפרעים גם בעוה"ז, וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו כך בניו יתנהגו עמו, וזה מהדברים שרואים גם בזמנינו. רבינו אומר שבדוק ומנוסה כל גדולי ישראל היו מיוחדים בכיבוד אב ואם.
(מנחת תודה)

חכמת הגרפולוגיה כוחה יפה לגויים

בזוהר פרשת יתרו על הפסוק ואתה תחזה, לגבי חכמת הפרצוף שראה משה רבנו "... תחזה... בדיוקנא דבר נש... אנשי אמת חמש בשפון, שונאי בצע שית בידין בשרטוטיהון, דאלין אינון סימנין לאשתמודעא בהו בני נשא לאינון דרוח חכמתא שריא עליהר".

בעולם הגדול התפרסמה חכמת הגרפולוגיה, על פי כתב יד של האדם. האם יש לכך שורש בחז"ל? זו חכמה שיש בה הגיון, כגון שעל פי כתב מפוזר במידת מה יודעים את תכונתו שהוא גם כן וכו'. היתה אשה משוגעת שכתבה מכתבים להחזון איש לכבוד מרן מלך המשיח, הג"ר משה סאלוויציק זצ"ל החזיק את עצמו שיודע בחכמה זו, והראיתי לו את הכתב שלה [לא את המכתב עצמו אלא רק את הכתב על המכתב - כתובת מגורי החזון איש] ואמר על פי הכתב: או שזה משוגע או אדם גדול. אבל לעניינינו, כל חכמה זו כוחה יפה לגויים ואצל יהודים זה לא מוכרח, כי אף שטבעו כן על ידי תורה משנה את פעולותיו.

בת שיש לה מצבים פעם שמחה ופעם לא, ואביה רוצה לתת כתב יד שלה לגרפולוג האם זה נכון והגון? זו ראייה ואסמכתא חלשה. כי לגבי הגויים שלא משתנים, הכתב הוא כראיה, אבל בבני ישראל יתכן שזה כתב ידו שנשאר מקודם, והוא כבר השתנה, כי יכול להשתנות, והכתב נשאר כפי שהיה.

בהזדמנות אחרת, כאשר שאלו את רבנו אודות סיוע לטיפול בפלוני, האם כדי להכיר אותו טוב יותר (ולהכיר את תכונות היסוד שבו), אפשר ללכת לגרפולוג שיודע ומועיל בדרך זו והאם יש בזה סתירה לתמים תהיה, הסכים רבנו שאין בכך איסור ואמר כי למושג עצמו יש מקור בזוהר הק' [ועי' רמב"ן בראשית ה' ב'] ובעיקרו של דבר אין בכך סתירה לתמים תהיה עם ה' אלוקיק, כי כמו שהולך לרופא, הולך גם לחכם בתחום הזה (אבל כאמור, לא כל פעם הם יודעים את האמת).

אנכי ה' אלוקיק

רבנו אישר את הסיפור דלהלן ואמר כי הוא נכון: הרבנית פינקל אשת חבר להגאון רבי בינוש זצ"ל אמרה, כי מעולם לא כעס החזון איש, ורק אם אמרו - מדוע לא עשו כך וכך, שאם היו עושין היה נהיה אחרת, אז כעס ואמר - למה לא עשו כי ה' סיבב שלא יעשו, אם כן איך אומרים - למה לא עשו. למדנו והשכלנו מתי החזון איש כעס, ומה הוציאו משלוותו הטבעית ועדינות נפשו.

רבנו נכנס לניחום אבלים, והאבל דיבר: בתי נפטרה לפני כמה שנים, באופן שלא הספיקו לתת את התרופה כמו שצריך, ועתה אשתי נפטרה גם כן באופן כזה, האם הדבר מלמד משהו אמר לו רבנו: נגזר על האדם מתי ימות, ובסדר עולם מובא שנגזר על כל אחד כמה פסיעות יפסע וכמה דיבורים ידבר, ולא צריך לחשוב כנ"ל שיש בזה שייכות.

נקראתי לומר שיחות חיזוק לאחר טרגדיה שהתרחשה בפטירתו של... שאחרי חתונת בנו התנדב בחסד לקחת את כל יוצ"ח של מחותנו לביתם ונהרג, וישנו מקום תורני בו מתאספים יהודים מתחזקים, ואין אפשרות לדבר איתם אודות התמדה בתורה, כי הם לא הגיעו לכך כלל, על מה כן לדבר? תדבר על אמונה.

(כל משאלותיך)

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובהיפוש 'דברי שיי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה- 4310